

Z
VĚDECKÉHO ŽIVOTA

*„Informal Workshop“ na téma
„Právo na informace,
ochrana informací“*

Ve dnech 5. – 7. září 1994 se uskutečnil na brněnské právnické fakultě neformální workshop za účasti učitelů z the Oxford University Law Faculty, právnické fakulty Masarykovy univerzity a dalších odborníků. Tento workshop byl v pořadí již druhý a jeho tématem tentokrát bylo „Právo na informace, ochrana informací“.

Letošní neformální workshop byl dalším významným krokem v rozvíjení spolupráce mezi právnickou fakultou MU v Brně a the Law Faculty v Oxfordu. Vztahy obou fakult, od samého počátku realizované ve spolupráci a s podporou Nadace Jana Husa, se datují od roku 1991, kdy brněnskou fakultu navštívil profesor Joseph Raz z oxfordské fakulty. Na návštěvu tohoto významného britského

odborníka navázala v dalším roce pracovní cesta skupiny učitelů brněnské fakulty do Oxfordu a poté další vzájemné pracovní kontakty. Jejich konkrétním výsledkem byl 1. společný workshop v Oxfordu v červenci loňského roku, kterého se zúčastnila skupina učitelů z brněnské právnické fakulty a zástupce právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Příspěvky a následné diskuse byly věnovány tématu „Constitutions and Judicial Review“.

Zaměření letošní druhé dílny bylo po konzultacích s oxfordskými kolegy zvoleno tak, aby poskytovalo prostor k diskusi pro právníky z oblastí jak soukromého, tak veřejného práva. Ostatně přístup nerespektující předmětový „resortismus“ a svobodně chápající a pojednávající da-

né otázky v celém jejich komplexu a v potřebných souvislostech, jak jej oxfordští kolegové na vysoké úrovni prezentovali, byl a je jednou z podstatných hodnot a námětem k vlastním úvahám, které bylo možno z neformální dílny načerpat. Uvedený přístup ke stanoveným tématům, který se projevil v příspěvcích dalších diskutujících, vedl také k tomu, že v programu dílny nebylo respektováno předem předpokládané časové a obsahové schéma, kdy prvá část jednání měla být věnována převážně soukromoprávním souvislostem stanoveného „zadání“ a další část pak aspektům veřejnoprávním. Dlužno poznamenat, že se tak stalo ku prospěchu věci a s odrazem ve velmi živé diskusi.

Jednání neformální dílny bylo zahájeno krátkým proslovem proděkana právnické fakulty MU JUDr. Dalibora Jílka, CSc.. Proděkan JUDr. Jan Svatoň, CSc. věnoval svůj příspěvek významu a problémům politické a právní komunikace v moderní demokratické společnosti a blíže se zaměřil na ústavní úpravu svobody projevu a práva na informace v České republice. Dr. John Gardner z Brasenose College v Oxfordu předestřel hlubší úvahu na téma problémů informační společnosti, ve které upozornil na určité alarmující a neblahé rysy tzv. „informační superdálnice“ a „globální vesnice“, ve které každý může být informován o záležitostech a osobních informacích jiného, jako součástech nějaké vyšší obecné zkušenosti. K ochraně osobnosti v pohledu občanského práva České republiky směřoval příspěvek JUDr. Ilony Schelleové. Trestně právními úpravami vztahujícími se k hlavnímu tématu dílny se zabývala Mgr. Jana Různarová. S pojednáním

o problematice ochrany práva duševního vlastnictví v britském a v návaznosti na to také evropském právu přispěl svým vystoupením Dr. Aidan Robertson z Wadham College. JUDr. Ivo Telec podal rozbor problematiky tiskové opravy.

Prof. Peter Birks z All Souls College poskytl názorný příklad střetu práva na informace a ochrany státního tajemství, jakož i obtížnost jeho řešení, když rozebral případy několika „upovídáných“ špiónů z USA a Velké Británie, kteří publikovali údaje získané při své předchozí činnosti. Další host z Oxfordu, Dr. Jane Hanna z Manchester College, vnesla do diskuse problematiku vztahu informace a odpovědnosti ve veřejné správě, přičemž se blíže zaměřila na Národní zdravotní službu ve Velké Británii, jako příklad významné veřejné služby, která prošla v nedávných letech radikálními změnami ve smyslu privatizace, a na to, jak se tyto změny projevují v oblasti informací a odpovědnosti zmíněné veřejné služby. Příspěvek JUDr. Soni Skulové byl věnován některým správně právním a správně vědním souvislostem mezi systémem veřejné správy a informacemi. Doc. JUDr. Jan Filip, CSc. přispěl do diskuse úvahou o právu na informace v kontextu veřejného a soukromého zájmu, a o možné úloze práva v řešení těchto otázek. Práve na informace jako ústavní hodnotou se ve svém vystoupení zabýval doc. JUDr. Karel Klíma, CSc. z pražské právnické fakulty. Diskusi obohatil malým zamyšlením nad širším kontextem těchto otázek také JUDr. Michal Lamparter. Svou obecnější úvahou nad jurisprudenčními aspekty pojmu informace uzavřel pracovní část jednání Dr. Stephen Shute z Corpus Christi College

v Oxfordu.

Tolik tedy ve stručnosti o hlavních příspěvcích, které v průběhu „Informal Workshop“ odezněly. Takto stručně ovšem již nelze zaznamenat přátelskou, mnoha diskusemi oživanou a celkově inspirující atmosféru oněch tří dnů, které jsme mohli prožít a „prodiskutovat“ ve společnosti kolegů z Oxfordu

Průběh a náplň těchto dnů, zejména práce všech zúčastněných odvedená při

neformální dílně, mohou tvořit, jak bylo vyjádřeno při závěrečném přijetí účastníků děkankou právnické fakulty MU doc. JUDr. Zdeňkou Gregorovou, dobrý předpoklad pro další oboustranně přínosnou spolupráci právnických fakult v Brně a v Oxfordu. Příspěvky z jednání neformální dílny budou shromážděny ve sborníku, jehož vydání připravuje právnická fakulta MU.

Soňa SKULOVÁ

III. letní univerzita v oblasti lidských práv a demokratického občanství

Letos v červenci se v Paříži již po třetí konala letní univerzita zaměřená na lidská práva a demokratické občanství, které jsem měl možnost se zúčastnit. Celá akce se uskutečnila pod záštitou Nadace Archy bratrství, jejímž prezidentem je Javier Pérez de Cuéllar a která sídlí ve střeše známé Velké Archy v pařížské moderní čtvrti La Défense.

Tam se také pravidelně odehrávala jedna z hlavních součástí programu – přednášky novinářů nebo představitelů různých institucí (zmiňme se například o předsedovi Národní poradní komise pro lidská práva nebo náměstkovi francouzského ombudsmana) a organizací (např. prezidentovi Amnesty International Francie

či Mezinárodní federace pro lidská práva). Tito zasvěcení odborníci představovali několika desítkám zahraničních stážístů z Východní Evropy a z Afriky praxi lidských práv ve Francii, ale i jinde ve světě.

Cenné byly také řízené diskuse mezi účastníky z různých zemí, zaměřované na prezentaci jednotlivých zastoupených států a žhavá témata současnosti (ústavní zajištění lidských práv, výchova k lidským právům a k demokratickému občanství atd.). I v neformální rovině jsme si samozřejmě vyměňovali rozmanité zkušenosti, a to nejenom z oblasti lidských práv.

Během našeho pobytu jsme navštívili

li rovněž třeba UNESCO, trestní řízení v pařížském justičním paláci nebo i vězení (žádného z účastníků si tam naštěstí nenechali). Vůbec celá letní univerzita se nesla v praktickém duchu.

Charakteristickým znakem snažení organizátorů bylo též úsilí o vytvoření demokratického prostředí v rámci univerzity. Kromě pravidelných plenárních schůzí, kde měl každý stážista možnost vyjádřit se svobodně ke všemu, co chválí nebo co se mu naopak nelíbí, byl skoro každý den vydáván čím dál tlustší kopírovaný „občasník“. Inu, demokracie bez svobody slova realizované prostřednictvím médií by nebyla tou pravou demokracií.

Nikdo se tu nesnažil vnútit jinému svoji individuální koncepci univerzálních

lidských práv. Vychází se totiž ze základního předpokladu, že tak, jako je lidské strádání všude na světě stejné, musí být i chápání lidských práv zcela univerzální, nikoliv jen univerzalistické (tj. sice partikulární, ale se snahou o všeobecné prosazení).

Na závěr této zprávy bych si dovořil jako poselství parafrázovat myšlenku vedoucího letní univerzity a výkonného ředitele Nadace Archy bratrství Marka Agiho: „Lidská práva vlastně neexistují, nemůžeme je definovat, ale musíme se všichni snažit, aby se na Zemi žilo lépe a svobodněji.“ Není to výzva i pro nás, kteří se upřímně toužíme vrátit k tradici demokratického právního státu a vybudovat občanskou společnost?

Vít SCHORM

48. SIHDA kongres ve Vídni

Po loňském Oxfordu se místem setkání romanistů a právních historiků z celého světa stala v letošním roce Vídeň. Societé International pour l'Historie des Droits de l'Antiquité (SIHDA) pořádala již své 48. zasedání. Kongres probíhal v třetím zářijovém týdnu, tedy od 19. do 23. 9. 1994 v budově vídeňského Iuridica.

Pozvání na něj přijalo více než 150 romanistů a právních historiků z mnoha zemí světa. Mimo početné účasti vědců z pořádajícího Rakouska byla na konferenci zastoupena nejen Itálie, Nizozemí,

Velká Británie, Španělsko, Belgie, Francie, Švýcarsko, Německo, USA, Brazílie, Japonsko a Izrael, ale i Maďarsko, Rusko, Chorvatsko a Česká republika. Díky smlouvě o přímé spolupráci naší univerzity s vídeňskou univerzitou se oproti loňskému roku, kdy jsem na kongresu byla jedinou českou reprezentantkou, naše účast zdvojnásobila. Na základě pozvání děkana právnické fakulty vídeňské univerzity profesora P. Pielerera do Vídně přijela také dr. Michaela Židlická z brněnské právnické fakulty.

Program setkání byl tentokrát veden